

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/25798

Sayı: 34930642-610-104003
Konu: Soru Önergeleri(7/25798)

07/10/2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın TÜRELİ tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/25798 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergisi Cevabı

08.10.2013

Ayşe YÜCEL
Sekreter

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : (312) 705 58 11
e-posta : sebahattin.bayrak@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : S. BAYRAK İlçe Sosyal Hizmetler Müdürü
Fax : (312) 705 58 97
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Aşkın **TÜRELİ**'ye Ait 7/25798 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“7/17470 sayılı yazılı soru önergesine süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

Ülkemizde kadına uygulanan şiddet her geçen gün artmaktadır. Yapılan araştırmalara göre Türkiye’de her beş kadından biri şiddete maruz kalmaktadır. Bununla beraber her gün beş kadın da, erkeklerin uyguladığı şiddet nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Kadının eğitim seviyesi, emeği karşılığında ücret alamaması ve sosyal konumunun da düşük olması, şiddete maruz kalmasını artıran nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı şiddete uğrayan kadınların bedensel, ruhsal ve cinsel sağlıklarının ciddi biçimde bozulduğu görülmektedir. Ayrıca devletin, hem özel hem de kamusal alanda kadınlarımıza uygulanan şiddeti görmezden gelmesi ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına karşı etkili politikalar geliştirememiş olması da kadına yönelik şiddetin artmasına neden olmaktadır.

Öte yandan Belediyeler Kanunu’na göre, nüfusu 50.000’in üzerinde olan kentlerde yerel yönetimlerin kadın sığınma evi açması zorunluluğu bulunurken 35 kentte hala kadın sığınma evi bulunmamaktadır. Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin standartlarına göre, 7.500 - 10.000 nüfusa karşılık gelecek şekilde kadın sığınma evi bulunması gerekirken, ülkemizde bulunan sığınma evi sayısı ve kapasitesi, yeterli olmaktan çok uzak görünmektedir.” ifadeleri yer almaktadır

Bu bağlamda;

SORU 1: Ülkemizde son bir yıl içerisinde şiddete maruz kalan kadın sayısı kaçtır? Bu kadınlara yönelik sosyal ve psikolojik olarak ne tür destekler sağlanmıştır?

CEVAP 1: Ülkemizde şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik mekanizmaların başında kadın konukevleri gelmektedir. Kadın konukevine kabul edilen kadınların şiddetsiz bir ortamda, yaşadıkları travma ile başa çıkabilmeleri, yeniden sağlıklı ilişkiler sürdürebilmeleri için mesleki çalışmalar yapılmakta (kadın konukevlerinde görevli sosyal çalışmacı, psikolog, ve çocuk gelişimciler tarafından), kadın konukevlerinden ayrıldıktan sonra yaşamlarını kendi talepleri doğrultusunda sürdürmeleri için destek olunmaktadır. Bu mesleki çalışmalar sırasında aileleri ya da eşleri ile birlikte yaşamak ve bunun için mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetinden yararlanmak istediklerini belirten kadınlar için aileleri ya da eşlerinin bulunduğu illerdeki sosyal hizmet merkezleri aracılığı ile mesleki çalışmalar sürdürülerek aile ilişkilerinin daha sağlıklı olmasına katkı sağlanmaktadır. Kadın konukevinde kalmakta olan kadınlarımızın kuruluş sonrası süreçte kendi ayakları üzerinde durabilmeleri, etkin ve üretken bir şekilde hayata katılabilmeleri için çalışmalar yapılmakta, bu bağlamda; İş-Kur, Halk Eğitim Merkezi vb. kuruluşların meslek edindirme kurslarından yararlandırılmaktadırlar. Kuruluşta kalmakta olan kadınlarımızın çocukları yapılan mesleki çalışmalarla ücretsiz kreş hizmetinden yararlandırılmakta, kuruluşta ayrılma aşamasında da durumları değerlendirilmek üzere Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri ile sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına yönlendirilmektedir. Yine kadın konukevinde

kalmakta olan kadınlarımıza ihtiyaç duyulması halinde kadın konukevinin bulunduğu ildeki baro ile iletişim kurularak ücretsiz avukat görevlendirmesi ve hukuki danışmanlık hizmeti sağlanmaktadır. 2012 yılı içerisinde 6133 kadın ve 2565 çocuk Bakanlığımıza bağlı kadın konukevlerinden hizmet almıştır.

Ayrıca 08.03.2012 tarih ve 6284 sayılı Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 14. Maddesi ile KOZA-Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri kurulması öngörülmüştür. Bu kapsamda 2012 yılı içerisinde Bakanlığımızca 14 pilot ilde KOZA - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi hizmete açılmıştır.

Kanun'un 15 inci maddesinde KOZA-Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri tarafından yürütülecek hizmetler üç ana başlıkta belirlenmiştir:

- 1-Şiddetin önlenmesi ve tedbir kararlarının izlenmesine yönelik hizmetler,
- 2-Şiddet mağduru kişilere yönelik hizmetler,
- 3-Şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik hizmetlerdir.

Bahse konu hizmetler doğrudan doğruya, yönlendirme/bilgilendirme, izleme ve değerlendirme süreçleriyle sunulmaktadır.

Bu kapsamda şiddet mağduru kişilere yönelik hizmetler;

- Barınma yeri sağlanması
- Geçici maddi yardım
- Rehberlik ve danışmanlık hizmetleri
- Hayati tehlikenin bulunması halinde geçici koruma altına alınması
- Kreş yardımı
- Hukuki destek
- Tıbbi destek
- İstihdama yönelik destek
- Çocuklar için burs
- Eğitim-öğretim konusunda destek sağlamaktır.

Bunun yanı sıra Kanun'un ikinci bölümünde "Koruyucu ve Önleyici Tedbirlere İlişkin Hükümler" başlığı altında Mülki Amir ve Hâkim tarafından şiddet mağduruna yönelik verilebilecek tedbirler tanımlanmış, bu tedbirler kapsamında mağdura "Psikolojik, meslekî, hukukî ve sosyal bakımdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi" öngörülmüştür. Kanun kapsamında şiddet mağdurlarına yönelik verilen bütün tedbir kararları Bakanlığımıza bağlı İl Müdürlükleri, kadın konukevleri, ilk kabul birimleri ve KOZA-Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri tarafından titizlikle takip edilmekte ve gerekli görülen tüm rehberlik ve danışmanlık çalışmaları yapılarak, meslek elamanları tarafından mesleki çalışmalar ivedilikle yerine getirilmektedir.

SORU 2: Türkiye’de kadın ve çocuk sığınma evlerinin sayısı ve kapasitesi nedir? Günümüz koşullarında bu sayıyı yeterli görüyor musunuz?

CEVAP 2: 18.07.2013 tarihi itibarıyla Türkiye genelinde Bakanlığımıza bağlı 88 kadın konukevi 2376 kapasite ile yerel yönetimlere bağlı 32 kadın konukevi 779 kapasite ile, sivil toplum kuruluşlarına bağlı 1 kadın konukevi 18 kapasite ile hizmet vermektedir. Yine Türkiye genelinde 26 ilk kabul birimi 470 kapasite ile şiddet mağduru kadınlarımıza hizmet vermektedir. Bakanlığımız 2013 yılı sonuna kadar bütün illerde kadın konukevi ve ilk kabul birimi açılmasını planlamaktadır.

SORU 3: Kadına yönelik şiddeti engellemek için özel bir GSM şirketi ile Bakanlık arasında işbirliği ile açılan “Alo 183” hattına son bir yıl içerisinde kaç ihbar gelmiştir? Bu ihbarlar nasıl değerlendirilmiştir?

CEVAP 3: Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk, Özürlü ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı’na 01.01.2012 -15.12.2012 tarihleri arasında toplam 672.011 çağrı yapılmıştır. Bu çağrılardan 30.537’si kadına yönelik hizmetlerle ilgilidir.

Kadına yönelik hizmetlerle ilgili çağrılardan 27.798’i danışmanlık, bilgilendirme, sağlık yardımı, geçici barınma, eşi vefat eden kadınlara yönelik yardım, toplum merkezi hizmetleri ile sosyal ve ekonomik destek konularını kapsamakta; 2739’u ise kadına yönelik şiddet, ihmal ve istismar konularındaki ihbarlardan oluşmaktadır. Bu ihbarlar hızla değerlendirilerek, ihbarın geldiği ildeki Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüzde görevli acil müdahale ekip sorumlusuna bildirilmiştir. Acil müdahale ekibi, gerektiğinde kolluk kuvvetinin de desteğini alarak vakalara ulaşmış, durumları değerlendirilerek kadın konukevi ve diğer uygun hizmet modellerinden faydalanmaları sağlanmıştır.

SORU 4: Belediyeler Kanunu’na göre nüfusu 50 binin üzerinde olan her belediyenin bir sığınma evi açması öngörülürken bu kanuna niçin uyulmamaktadır? Söz konusu kanuna işlerlik kazandırılmasına yönelik bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 4: 18.07.2013 tarihi itibarıyla ülkemizde yerel yönetimlere bağlı 32 kadın konuk evi bulunmakta olup, toplam kapasiteleri 779’dur. 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 14. üncü maddesinde 12.11.2012 tarihinde yapılan değişikliğe göre belediyelerin sığınma evi açma zorunluluğu “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler.” olarak yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, nüfusu 100.000’in üzerindeki belediyelerin konukevi açması gerekmektedir. Bu kapsamda Bakanlığımız ve İçişleri Bakanlığı arasında ortak projeler yürütülmektedir. 2013 yılında başlaması planlanan “Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınlar için Sığınma Evi” Projesi ile şiddet/ aile içi şiddete maruz kalan kadınlar için 26 ilde merkezi ve yerel yönetim organları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinin artırılması, 2006 Finansman Anlaşması yolu ile 8 ilde kurulan kadın sığınma evlerinde sağlanan koruma hizmetlerinin yönetim yapısının güçlendirilmesi ve kapasitelerinin artırılması hedeflenmiştir. Proje, ilgili merkezi ve yerel yönetimin eğitim kapasitesinin

güçlendirilmesi yoluyla kurumsallaşmış bir eğitim programı geliştirmek üzerine çeşitli faaliyetler içermektedir.

05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik” ile hizmet vermekte olan tüm kadın konukevlerinde (Bakanlığımıza bağlı, STK’lara bağlı ve yerel yönetimlere bağlı) hizmetlerin aynı standart ve bilinçte verilmesi ve hepsinin aynı hükümlere tabi olması sağlanmıştır.

SORU 5: Son yıllarda kadına yönelik şiddet olaylarında artış dikkate alınır, hükümetin söz konusu olayları önleyici ya da azaltıcı politikalar geliştirmemesinin nedenleri nelerdir?

CEVAP 5: Son dönemde kadına yönelik şiddet olaylarının arttığı ya da önlenemediği yönünde net bilimsel ve resmi veri bulunmamaktadır. Ancak Bakanlığımız öncülüğünde gerçekleştirilen yasal çalışmalar, güçlendirilen kurumsal hizmetler, sürekli eğitimler sonucu Kanun uygulayıcılarda sağlanan tutum ve davranış değişikliği ile toplumun bilinç düzeyi, duyarlılığı ve farkındalığının artırılması yönünde çalışmalar, şiddet mağduru kadınlarımızın kurumlara olan güvenini ve inancını artırmakta, ilgili kurumlara başvurmakta daha cesaretli davranmalarını ve bu konuda destek talep etmelerini sağlamaktadır. Öte yandan kadına yönelik şiddet olayları daha önce Ceza Kanunu kapsamında düzenlenmiş farklı suçlar adı altında veri olarak kaydedilirken, bugün itibarıyla konu özelinde veri toplanmaya başlanması da şiddet olaylarında artış olduğu algısını beraberinde getirmiştir.

Bakanlığımız şiddetle mücadele alanında atılması gereken adımlar konusunda gereken siyasi kararlılığa sahiptir ve bu alandaki çalışmalarımız kararlılıkla sürdürülecektir.

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleriyle mücadele hükümetimizin en önemli gündem maddelerinden birisini oluşturmaktadır. Bu kapsamda, şiddetin önlenmesi, şiddet mağdurunun korunması ve güçlendirilmesi, toplumsal farkındalığın artırılması, gerekli yasal alt yapının oluşturulması ve güçlendirilmesi yönünde çalışmalar Bakanlığımız bünyesinde, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Özellikle Bakanlığımızın kurulmasının ardından şiddetin önlenmesi ve azaltılması amacıyla konu hakkındaki yasal, kurumsal hizmet ve bilinç artırma çalışmaları yoğunlaştırılmıştır. Bu kapsamda;

- “6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” ilgili tüm tarafların katkı ve katılımları ile hazırlanmış, 20 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun, 8 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe giren “Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)”ne de paralel düzenlemeler içermektedir.
- Kanunun uygulanması hakkında yönetmeliğin yürürlüğe girmesine kadar olan dönemde, uygulamaya açıklık getirmesi ve uygulayıcılara yol göstermesi amacıyla Nisan 2012 tarihinde 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanması Hakkında 2012/13 sayılı Bakanlık Genelgesi yayımlanmıştır.

- İlgili tüm tarafların katkı ve katılımlarıyla hazırlanan “Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik” 05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete’de, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği ise 18.01.2013 tarih ve 28532 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Diğer taraftan, Temmuz 2006’da yayımlanan “Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler” konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde (Mülga) Kadının Statüsü Genel Müdürlüğün koordinasyonunda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komitesi oluşturulmuştur. Yılda bir kez toplanan Komite, kadına yönelik şiddet konusundaki çalışmaları-gelişmeleri değerlendirmekte, bu konuda öneriler sunmaktadır.
- İlgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin kadın araştırmaları merkezlerinin katkı ve katılımları ile güncellenen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-2015", 10/7/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Şiddete maruz kalan kadınlara hizmet sunan kamu kurum/kuruluşlarında çalışan personelin “kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, ilgili kanunların uygulanması” gibi konularda farkındalık ve duyarlılığını artırmak amacıyla ilgili Bakanlıklar ile “Eğitim Protokolleri” imzalanmıştır. Bu protokoller aracılığıyla 71.000 polis, 65.000 sağlık personeli, 336 Aile Mahkemesi Hâkimi ve Cumhuriyet Savcısı, 17.000 din görevlisinin eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Benzer bir Protokol 12 Nisan 2012 tarihinde Jandarma Genel Komutanlığı ile imzalanmış olup Komutanlık personelinin “toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “kadına yönelik şiddet” konularına ilişkin duyarlılık ve farkındalığının artırılması öngörülmektedir.
- KSGM tarafından 2009 yılından bu yana ise kamu görevlilerine yönelik olarak yürütülen Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimlerinde şu ana kadar yaklaşık 2800 kamu görevlisine ulaşılmış olup, eğitimler devam etmektedir.
- Medyanın toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasındaki rolü dikkate alınarak İletişim Fakültesi öğrencilerine yönelik olarak 2008 yılında başlatılan Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyeleri ile yerel medya çalışanlarına yönelik seminerlere devam edilmektedir. Bu çerçevede Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyesi çalışmalarına 333 öğrenci, Yerel Medya Atölyelerine 198 medya profesyoneli katılım sağlamıştır.
- 6284 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinin ardından Kanunun tanıtılması amacıyla Nisan-Haziran 2012’de 16 ilde çevre illerdeki ilgili görevlilerin de katılımlarıyla seminerler düzenlenmiş, seminerlere 6.500 kamu görevlisi katılım sağlamıştır.
- 250 Mülkiye Başmüfettişi ve 146 kaymakam adayına da benzer konularda seminer düzenlenmiştir.

- 2012 yılı 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele ve Dayanışma Günü çerçevesinde;
 - Futbol Federasyonu Başkanlığı ile gerçekleştirilen işbirliği sonucunda 25 Kasım Haftasında gerçekleştirilen Spor Toto Süper Lig Maçlarında takımların sahaya kadına yönelik şiddet temalı bannerlarla çıkmaları sağlanmıştır.
 - PTT ile gerçekleştirilen işbirliği çerçevesinde Kadına Yönelik Şiddet haftasında, şiddetin aile üzerindeki olumsuz etkisine dikkat çekmek üzere hanelere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı tarafından imzalanan mektuplar gönderilmiştir.
 - Makro Market ile gerçekleştirilen işbirliği sonucunda Market poşetlerine kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin sloganlar ve Bakanlık logosu basılarak kadına yönelik şiddetle ilişkin toplumda bir farkındalık yaratılmaya çalışılmıştır.
 - TURKCELL işbirliği ile 25 Kasım Haftasına ilişkin ulusal ve yerel gazetelerde kadına yönelik şiddet ve şiddetle mücadele temalı tam sayfa ilanların yayınlanması sağlanmıştır.
 - TURKCELL ile yapılan işbirliği ile TURKCELL abonelerine kadına yönelik şiddetle mücadele temalı SMS'ler gönderilmiştir.
 - İstanbul Büyükşehir Belediyeleri ile işbirliği içerisinde billboardlarda kadına yönelik şiddet temalı afişlerin gösterimi, 10 adet otobüsün kadına yönelik şiddetle mücadele temasını işleyecek şekilde giydirilmesi ve üst geçitlerde afişlerin yer alması sağlanmıştır.
- Eğitim faaliyetleri ve farkındalık yaratma faaliyetleri dışında 6284 sayılı Kanunun 12. Maddesi ile Kanun kapsamında verilen tedbir kararlarının uygulanmasında hâkim kararı ile teknik araç ve yöntemler kullanılabileceği hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda Pilot uygulamanın gerçekleştirilmesine yönelik olarak Bakanlığımız ile Emniyet Genel Müdürlüğü arasında 27.09.2012 tarihinde “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Elektronik Destek Teknolojilerinin Kullanılmasına Yönelik Pilot Uygulama Protokolü”; Bakanlığımız ile Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. arasında 14.09.2012 tarihinde “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Sosyal Sorumluluk Programı İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Söz konusu Protokoller ile Bursa ve Adana illerinde pilot uygulamaya geçilmiştir.